

Avalent>Kohtumenetlused>Tsiivilasjad>Menetlustähtajad

Tsiiviilõiguse valdkonnas jätkuvad ELi õiguse kohaselt need pooleliolevaid menetlused, mis on algatatud enne üleminekuperioodi lõppu. Vastastikusel kokkuleppel Ühendkuningriigiga hoiab e-õiguskeskkonna portaali Ühendkuningriigiga seotud asjakohast teavet oma portaalis kuni 2022. aasta lõpuni.

Menetlustähtajad**Põhja-Iirimaa****1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?**

Hagile vastamise aeg – kõrge kohtu menetluses peaks Põhja-Iirimaa elav kostja ilmuma kohtusse 14 päeva jooksul pärast määruse kättetoimetamist (sh kättetoimetamise päev), ent ta võib ilmuda kohtusse ka hiljem igal ajal enne tema suhtes kohtuotsuse tegemist (10. juhis). Pärast kohtuotsuse tegemist kohtusse ilmumiseks on vaja luba (1980. aasta kõrgete kohtute kodukorra (Põhja-Iirimaa) (*Rules of the Court of Judicature (Northern Ireland) 1980*) 12. juhis). Kostja peaks vastuse esitama kuue nädala jooksul pärast hagiavalduse kättetoimetamist, kuue nädala jooksul pärast kohtusse ilmumist või kuue nädala jooksul pärast seda, kui talle on antud luba ennast kaitsta, olenevalt sellest, milline kuupäev on hilisem (18. juhis). Krahvkonnakohtu menetluses peaks kostja teatama oma kavatsusest end kaitsta 21 päeva jooksul pärast seda, kui talle on kätte toimetatud tsiviilhagi (1981. aasta krahvkonnakohtute kodukorra (Põhja-Iirimaa) (*County Court Rules (Northern Ireland) 1981*) 12. juhis).

Kohtuotsuse täitmise tähtaeg – 1989. aasta aegumistähtaegade määruse (Põhja-Iirimaa) (*Limitation (Northern Ireland) Order 1989*) artikli 16 kohaselt ei saa esitada hagi kohtuotsuse täitmiseks pärast seda, kui kohtuotsuse täidetavaks muutmise on möödunud kuus aastat.

Aegumistähtajad – üldiselt kohaldatakse kuueaastasest aegumistähtaega, näiteks järgmistel juhtudel:

lepinguvälise kahju hüvitamise hagi esitamise tähtaeg (1989. aasta aegumistähtaegade määruse (Põhja-Iirimaa) artikkel 6);

vallasvara järjestikuste ülevõtmiste ning ülevõetud vara omandiõiguse lõppemise korral kohaldatakse tähtaeg (1989. aasta aegumistähtaegade määruse (Põhja-Iirimaa) artikkel 17).

Muud liiki asjade puhul on aegumistähtajad erinevad. Näiteks:

isikukahjuga seotud hagi esitamise tähtaeg on kolm aastat (1989. aasta aegumistähtaegade määruse (Põhja-Iirimaa) artikkel 7).

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

1980. aasta kõrgete kohtute kodukorra (Põhja-Iirimaa) (*Rules of the Court of Judicature (Northern Ireland) 1980*) 3. juhis koos 1978. aasta tõlgendamisseaduse (*Interpretation Act 1978*) artikliga 5 ja 1981. aasta krahvkonnakohtute kodukorra (Põhja-Iirimaa) (*County Court Rules (Northern Ireland) 1981*) 43. juhis koos 1954. aasta tõlgendamisseaduse (Põhja-Iirimaa) (*Interpretation Act (Northern Ireland) 1954*) artikliga 39 käsitlevad vastavalt kõrgete kohtute kodukorra ja krahvkonnakohtute kodukorra kohaldamist ja tõlgendamist seoses tähtaegade arvutamisega.

Lisaks laupäevale ja pühapäevale on Põhja-Iirimaa puhkepäevad järgmised riigipühad:

uusaasta: 1. jaanuar;

Püha Patricku päev: 17. märts;

ülestõusmispüha 2. püha: esmaspäev pärast 1. ülestõusmispüha;

ülestõusmispüha 3. püha: teisipäev pärast 2. ülestõusmispüha;

mai alguse riigipüha (*Early May Bank Holiday*): maikuu esimene esmaspäev;

kevadine riigipüha (*Spring Bank Holiday*): maikuu viimane esmaspäev;

juuli riigipühad (*July Bank Holidays*): 12. ja 13. juuli;

suvine riigipüha (*Summer Bank Holiday*): augusti viimane esmaspäev;

esimene jõulupüha: 25. detsember;

teine jõulupüha: 26. detsember.

Kui esimene jõulupüha, teine jõulupüha või uusaasta langeb nädalavahetusele, on järgmine nädalapäev riigipüha. Näiteks kui 25. ja 26. detsember on vastavalt laupäev ja pühapäev, on järgmine esmaspäev ja teisipäev riigipühad.

Lisaks on kõik kohtud jõulude ajal ja suurel reedel suletud veel ühe päeva.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

1989. aasta aegumistähtaegade määrus (Põhja-Iirimaa) – selles on sätestatud mitu menetluse algatamise tähtaega ja muud tähtajad, mille jooksul tuleb näiteks kohtuotsus täita ja pooled peavad võtma muid meetmeid. Lisateave on esitatud 1. küsimusele antud vastuses.

1985. aasta välisriikidega seotud aegumistähtaegade seadus (Põhja-Iirimaa) (*Foreign Limitation Periods (Northern Ireland) 1985*) – sellega nähakse ette, et juhtumite puhul, mille suhtes kohaldatakse välisriigi õigust või milles teeb otsuse välisriigi kohus, käsitletakse hagide aegumisega seotud õigusakte pigem sisulisest kui menetluslikust aspektist lähtudes. See kehtib nii vahekohtumenetluste kui ka Põhja-Iirimaa kohtute menetluste puhul alati, kui tuleb arvesse võtta teise riigi õigust.

1980. aasta kõrgete kohtute kodukord (Põhja-Iirimaa) ja 1981. aasta krahvkonnakohtute kodukord (Põhja-Iirimaa) – need on Põhja-Iirimaa tsiviilkohtute menetluseeskirjad, mis sisaldavad eri hagide tähtaegu.

4 Kui toingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Hagile vastamise tähtaeg hakkab üldjuhul kulgema hagiavalduse kättetoimetamisest – vt vastus 1. küsimusele. Vastavalt 1989. aasta aegumistähtaegade määrusele (Põhja-Iirimaa) on tähtaja alguskuupäev tavaliselt asjaomase sündmuse toimumise kuupäev, näiteks algab kohtuotsuse täitmise kuueaastane tähtaeg kohtuotsuse täidetavaks muutmise kuupäevast.

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Jah, kui dokument toimetatakse kätte posti teel või postkasti panekuga, loetakse see kätte toimetatuks seitsmendal päeval (sh nädalavahetuse päevad) pärast postitamist (1980. aasta kõrgete kohtute kodukorra (Põhja-Iirimaa) 10. juhise eeskiri nr 1), aga juhul kui see on postitatud pühapäeval, loetakse see tõenäoliselt kätte toimetatuks esmaspäeval, st kaheksa päeva pärast postitamist. Samamoodi, kui õigusnõustaja toimetab tsiviilhagi kätte esimese klassi postiga, loetakse see kätte toimetatuks seitsmendal tööpäeval pärast postitamist (v.a postitamise päev), kuid erinevalt kõrge kohtu puhul kohaldatavast

korra jätetakse seitsmepäevasest tähtajast välja laupäev, pühapäev ja riigipühad (1981. aasta krahvkonnakohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) 43. juhise eeskiri nr 19A).

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

1980. aasta kõrgete kohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) 3. juhise eeskirja nr 2 kohaldatakse mis tahes tähtaegade suhtes, mis on toimingute tegemiseks sätestatud selles kodukorras või kohtuotsuses, kohtumääruses või kohtu korralduses. Kui toiming tuleb teha kindlaksmääratud tähtaja jooksul pärast teatavat kuupäeva või alates sellest kuupäevast, algab tähtaeg tavaliselt kulgema kohe pärast seda kuupäeva. Kui toiming tuleb teha teatav arv täispäevi enne või pärast kindlaksmääratud kuupäeva, peab toimingu tegemise päeva ja selle kuupäeva vahele jääma vähemalt nimetatud arv päevi.

1981. aasta krahvkonnakohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) 43. juhise eeskirja nr 17 kohaldatakse selles kodukorras sätestatud tähtaegade suhtes. Kui teatava sündmuse toimumisele eelneva või järgneva kindlaksmääratud tähtaja jooksul on vaja midagi teha, algab tähtaeg kulgema sündmuse toimumise päeva lõpust, välja arvatud juhul, kui on märgitud, et see hõlmab ka seda päeva.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

1980. aasta kõrgete kohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) 3. juhise eeskirja nr 2 kohaselt jätetakse juhul, kui kuni seitsme päeva pikkune tähtaeg hõlmab laupäeva, pühapäeva, riigipüha, esimest jõulupüha või suurt reedet, see päev arvestusest välja. 3. juhise eeskirjas nr 3 on sätestatud, et kui kohus ei näe ette teisiti, ei võeta kodukorras või muus määruses või korralduses menetlusdokumentide kättetoimetamiseks, esitamiseks või muutmiseks ette nähtud tähtaegade arvestamisel arvesse pikemat puhkuseperioodi, nt suvepuhkust. 3. juhise eeskirjas nr 4 on sätestatud, et kui tähtaeg, mis on kodukorras või mis tahes kohtuotsuses, kohtumääruses või kohtu korralduses ette nähtud mõne toimingu tegemiseks kõrgeima kohtu kantseleis, lõpeb päeval, mil kantselei on suletud, ja seetõttu ei saa seda toimingut sel päeval teha, loetakse toiming õigeaegselt sooritatuks, kui see on tehtud järgmisel päeval, mil kantselei on avatud.

1981. aasta krahvkonnakohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) 43. juhise eeskirjas nr 17 on sätestatud, et kui selle kodukorra kohaselt tuleb midagi teha hiljemalt kolme päeva jooksul, siis see aeg ei hõlma laupäeva, pühapäeva või muud päeva, mil kantselei on suletud. Juhul kui toimingu tegemiseks ettenähtud tähtaeg lõpeb laupäeval, pühapäeval või muul päeval, mil kantselei on suletud, võib toimingu teha järgmisel päeval, kui kantselei on avatud. Viimati nimetatud sätte laieneb ka korralduses või määruses ette nähtud tähtaegadele.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

1980. aasta kõrgete kohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) 3. juhise eeskirjas nr 1 on sätestatud, et ilma et see piiraks 1978. aasta tõlgendamisseaduse artikli 5 kohaldamist selle kodukorra suhtes, tähendab mis tahes kohtuotsuses, kohtumääruses, kohtu korralduses või muus dokumendis kasutatud sõna „kuu“ kalendrikuud, kui kontekst ei näe ette teisiti.

Kui ajavahemikku väljendatakse aastates, tähendab kohtuotsuses, kohtumääruses, kohtu korralduses või muus dokumendis kasutatud sõna „aasta“ analoogia alusel kalendriaastat, kuigi sõnaselge eeskiri selle kohta puudub.

Krahvkonnakohtu menetluste suhtes kohaldatakse 1954. aasta tõlgendamisseaduse (Põhja-lirimaa) artiklit 39, mis sätestab, et „aasta“ tähendab 12 (kalendri) kuud ja „kuu“ tähendab ühte kalendrikuud.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

1980. aasta kõrgete kohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) 3. juhise eeskirjas nr 2 on sätestatud, et kui toiming tuleb teha kindlaksmääratud tähtaja jooksul või vähemalt enne kindlaksmääratud kuupäeva, lõpeb tähtaeg vahetult enne seda kuupäeva.

1981. aasta krahvkonnakohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) ja 1954. aasta tõlgendamisseaduse (Põhja-lirimaa) artikli 39 kohaselt hõlmab tähtaeg, mis lõppeb kindlal päeval või arvutatakse kindla päevani, seda päeva.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

1980. aasta kõrgete kohtute kodukorra (Põhja-lirimaa) 3. juhise eeskirja nr 2 kohaselt jätetakse juhul, kui kuni seitsme päeva pikkune tähtaeg hõlmab laupäeva, pühapäeva, riigipüha, esimest jõulupüha või suurt reedet, see päev arvestusest välja. 3. juhise eeskirjas nr 3 on sätestatud, et kui kohus ei näe ette teisiti, ei võeta kodukorras või muus määruses või korralduses menetlusdokumentide kättetoimetamiseks, esitamiseks või muutmiseks ette nähtud tähtaegade arvestamisel arvesse pikemat puhkuseperioodi, nt suvepuhkust. 3. juhise eeskirjas nr 4 on sätestatud, et kui tähtaeg, mis on kodukorras või mis tahes kohtuotsuses, kohtumääruses või kohtu korralduses ette nähtud mõne toimingu tegemiseks kõrgeima kohtu kantseleis, lõpeb päeval, mil kantselei on suletud, ja seetõttu ei saa seda toimingut sel päeval teha, loetakse toiming õigeaegselt sooritatuks, kui see on tehtud järgmisel päeval, mil kantselei on avatud.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

-

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Kõrge kohtu otsuste edasikaebamise tähtaeg on tavaliselt kuus nädalat ja krahvkonnakohtu otsuste edasikaebamise tähtaeg 21 päeva. Tähtaeg taotluse esitamiseks, et kohtunik vaataks läbi ametiasutuse otsuse (kui teil on selleks seaduslik õigus), on 21 päeva, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Kui hageja arvates esinevad erakorralised põhjused, võib ta paluda kohtul vaadata taotlus läbi viivitamata ja ilma kostjale dokumente kätte toimetamata, st *ex parte* või ette teatamata. Kui kohtunik teeb *ex parte* või etteteatamata määruse, määratakse hagejale täiendav kohtumine kohtus. Kostjal on õigus kohtumisel kohal viibida, et kohtunik saaks mõlemad pooled ära kuulata, enne kui ta otsustab, kas teha uus määrus.

Täiendavad võimalused tähtaja pikendamiseks on sätestatud 1989. aasta aegumistähtaegade määruse (Põhja-lirimaa) IV osas. Näiteks võib aegumistähtaega pikendada juhtudel, kui hageja on puudega (1980. aasta aegumisseaduse artikkel 48).

Kui kohtueeskirjadega ei ole ette nähtud teisiti või kui kohus ei ole määranud teisiti, võib tähtaega, mis on sätestatud mõne eeskirjaga või mille kohus on määranud isikule mõne toimingu tegemiseks, poolte kirjaliku kokkuleppega muuta. Lisaks sellele on kohtunikel õigus tähtaegu muuta.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Ei. Pool ei kaota sellistest välisriigi õigusaktidest tulenevat õigust.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Kui kostja nõutava aja jooksul vastust ei esita või menetlusega ei nõustu, võib hageja taotleda tagaseljaotsuse tegemist. Kostjal on siiski võimalus see otsus edasi kaevata või kohus võib selle tühistada.

Kehtestatud on ka muud juhtumihaldusega seotud sanktsioonid. Näiteks kui pool on kohustatud esitama teatava aja jooksul mingi dokumendi, nt eksperdiaruande, kuid ta seda selle aja jooksul ei tee, võib kohus leida, et see aruanne ei ole vastuvõetav.

Kohus kohaldab ka karistusi kohtu suhtes lugupidamatu käitumise eest.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Kohustusi rikkunud pool võib pöörduda kohtusse ja taotleda tähtaja pikendamist. Kui tähtaja möödumisel on tehtud tagaseljaotsus, võib ta otsuse edasi kaevata või taotleda selle tühistamist.

Viimati uuendatud: 04/03/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.